

Suurejoonelisemaks kivikülviks Eestis on Käsnu poolsaarel Kivikülv. See on kujunenud peamiselt merearrastuste ja mere- ja surne tagajärjel viimase 4000 aasta jooksul, juba samal- ja teisel sajandil. Eestis on palju muid kivikülvi, kuid Käsnu poolsaari Kivikülv on eriti suur ja kõrge. Eestis on ka suuremaid kivikülvi. Käsnu poolsaari Kivikülvil seas leidub ka suuremaid kivikülvi. Käsnu poolsaari Kivikülvil seas leidub ka suuremaid kivikülvi. Käsnu poolsaari Kivikülvil seas leidub ka suuremaid kivikülvi.

Lahemaal võib leida nii nüüdisaegseid kui ka ürgsetel rahvastele omaseid rändrahnude. Lahemaal poolsaare põhjarannal ja neemed kivised, lahapärad aga liivased. Suurejoonelisemaks kivikülviks Eestis on Käsnu poolsaarel Kivikülv. See on kujunenud peamiselt merearrastuste ja mere- ja surne tagajärjel viimase 4000 aasta jooksul, juba samal- ja teisel sajandil. Eestis on palju muid kivikülvi, kuid Käsnu poolsaari Kivikülv on eriti suur ja kõrge. Eestis on ka suuremaid kivikülvi. Käsnu poolsaari Kivikülvil seas leidub ka suuremaid kivikülvi.

Käsnu külas, meremuuseumi lähisel rannas, asub primaarsete kivikülvi. Legendi kohaselt olla kivist tahetud teha Tallinnasse 1917. aastal püstitatud Peeter I ausamba aluskivi. Lemeti kivi maapoolsele küljele kantud aastarvud 1846 ja 1968 tähistavad tollaegset vetaset. Käsnu poolsaare põhja- ja lõuna pool, asub kivias ja liivases männikus pikergune Madilipea rändrahn.

Foto: Tiitrikivi, L. Michelson

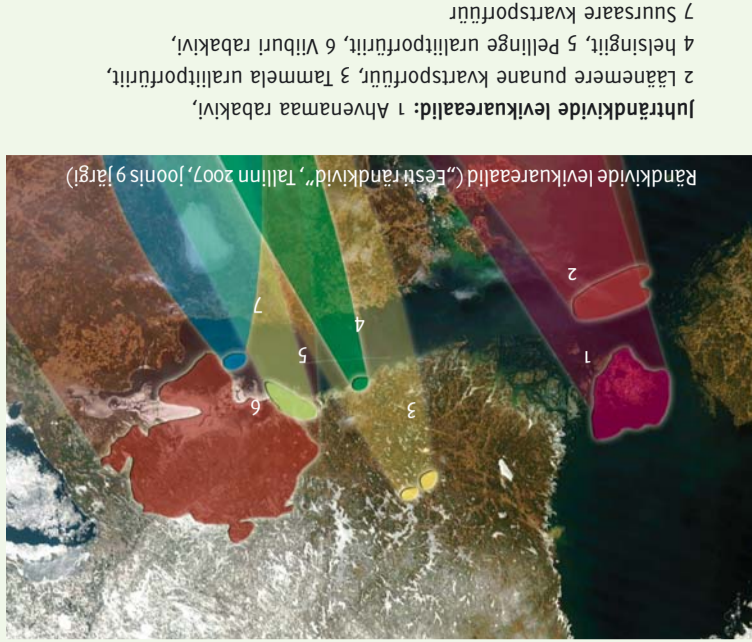

Foto: Näljakangur, L. Michelson

Kabeli juurest algava Käsnu loodus- ja kultuuriloolise raja äärde jääb Matsikivi, mis on Käsnu kivikülvi suurim rändrahn. Sama rada viib ka neeme otsas paikneva Vana-Jüri rändrahn juurde. Kuul ligitikku rannas lebat rabakivist rändrahn nimetatakse ka Vana-Jüri kivideks. Kivikülvi piiresse jäävad ka Meremunk ja Metsamunk. Meremunk on pikergune, ebakorrapärase nelinurga kujuline ja järskude külgedega. Rahn on pragunenud ja lääneküljest oletatavalt välgulöögist purunenud. Metsamunk on kerakujuline ja järskude külgedega.

Teine tuntud kivide rühm on Palmse mõisaõhne lähedal metsas olevad Klostrikivid. Palmse kivikülviks nimetatud rahnude rühm koosneb 13 suuremast ja reast väiksematest rabakivirahnudest. Teravaservalised rabakivirahnud on ilmselt tekkinud ühe suurema hiidrahnu lagunemisel. Rahvapärilise järgi on kivid kuradid, kes nunnakloostri nunnasid piilumas käisid. Kui nunnaklooster Palmsest 15. sajandil ära kaotati ja nunnad lahkusid, jäänud kuradid neid ikka ootama, kuni lõpuks kivistusid. Teise loo kohaselt on kivid nunnad, kelle taevaisa pattude eest kiviks muutis.

Palmse mõisa läheduses asuvad heinamaal kaks suurt kivikuhja, mida kutsutakse Näljakangruteks. Palmse mõisa-häärä olevat suure nälja ajal, 17. saj lõpu-aastatel, andnud talupoegadele toimetulekuks vilja. Kui nälja-aeg mööda sai, puhastasid talupojad tänutäheks mõisa põllud kividest puhtaks ja ladusid need kangrutesse. Kunagisest kaheksast kivikuhjast on säilinud kaks.

Rändkivide levikureaalid ("Eesti rändkivi", Tallinn 2007, joonis 9 järgi)

Kullahansu kivi.

Kolgaküla rahvamaja lähedal, 300 m teest eemal heinamaal, asub Vanapaganale järel, kui see tema käest ära põgenenud. Kullahansu kivi. Kolgaküla rahvamaja lähedal, 300 m teest eemal heinamaal, asub Vanapaganale järel, kui see tema käest ära põgenenud. Kullahansu kivi. Kolgaküla rahvamaja lähedal, 300 m teest eemal heinamaal, asub Vanapaganale järel, kui see tema käest ära põgenenud. Kullahansu kivi. Kolgaküla rahvamaja lähedal, 300 m teest eemal heinamaal, asub Vanapaganale järel, kui see tema käest ära põgenenud. Kullahansu kivi. Kolgaküla rahvamaja lähedal, 300 m teest eemal heinamaal, asub Vanapaganale järel, kui see tema käest ära põgenenud.

Mitmed Lahemaa kivihüüduid olid tuntud juba ülemöödunud sajandi kuulsatele loodusteadlastele, kes külastasid Lahemaa hiidrahn Palmse mõisniku, tollaegse Balti loodusteaduste ühingu presidendi, Aleksander von Pahleni kutsel. Eriti vaimustus rändrahnudest akadeemik Gregor Helmersen, kes avaldas mitmete Lahemaa hiidrahnude kirjeldusi ning jooniseid Loode-Venemaa suurtele rändrahnudele pühendatud monograafias. 1879. aastal Tartus Loodusuurijate Seltsis peetud ettekandes kutsus G. Helmersen mõisnikest maaomanikke üles kõiki enam kui 3 m übermööduga rändrahn kaitsma. Seda üleskutset võib pidada esimeseks eluta looduse kaitse algatuseks Tsaari-Venemaal.

Nähes looduse või külastusobjektide kahjustamist, teavita sellest keskkonnainspektsiooni tel 1313.

<p>KAITSEALA VALITSEJA Keskkonnaamet Palmse, 45435 tel 329 5535 lahemaa@keskkonnaamet.ee www.keskkonnaamet.ee</p>	<p>KAITSEALA KÜLASTUSE KORRALDAJA RMK loodushoiuosakond Põhja-Eesti piirkond, Palmse tel 329 5555 info@lahemaa.ee www.rmk.ee</p>	<p>KESKKONNAAMET</p>
<p>Trükise koostaja: K. Kingumets Esikaane foto: Jaani-Tooma suurkivi, L. Michelson Küljendus: Akriibia OÜ Trükk: Aktaprint AS</p>	<p>RMK</p> <p>Trükise väljaandmist toetas: SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</p>	

Rändkivide levikureaalid ("Eesti rändkivi", Tallinn 2007, joonis 9 järgi)

Lahemaa rahvuspark on erakordselt rikas rändrahnude, sh hiidrahnude (ümbermõõt üle 25 m või läbimõõt üle 10 m) kivikülvide poolest. Suured rändkivid olid 19. sajandil teadlastele ka mandriäärsetes rannades. Suured rändkivid olid 19. sajandil teadlastele ka mandriäärsetes rannades. Suured rändkivid olid 19. sajandil teadlastele ka mandriäärsetes rannades. Suured rändkivid olid 19. sajandil teadlastele ka mandriäärsetes rannades.

Foto: Purekari rändrahn, L. Michelson

LAHEMAA
rahvuspark
RÄNDKIVID

